

לא הקנה לו מהיום?

כל שכתוב בה (137) "דא תהא למיקם ולהיות אחר מיתתי".

ואיזה היא מתנה הקונה מהיום ולאחר מותו?

כל שכתוב בה "מהיום ולאחר מיתה".

ומקשה הגמרא: **אלא, כלומר, משמע מדבריך, שרק אם כתב לו "מהיום ולאחר מיתה" הוא דהויא מתנה, אך אם כתב לו "מעכשיו" לא הויא מתנה?**

אמר אבוי, הכי קאמר, איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע, דלא קני אלא לאחר מיתה, כל שכתוב בה "מהיום ולאחר מיתה" (138).

יתיב רבה בר רב הונא באכסדרא דבי רב, ויתיב וקאמר משמיה דרבי יוחנן: שכיב מרע

על גבי שטר, ואפילו אם היתה קשורה על יריכו, שאין לנו ספק שהוא כתבה, הרי זו אינה כלום.

כיון שאין בכחו להקנות ממון לאחר מותו. ורק בשכיב מרע תקנו חכמים כנ"ל.

אך אם זיכה בה השכיב מרע לאחר, דהיינו, שהיה כתוב בה "נכסים הכתובים בשטר זה אני מקנה לך בקבלת השטר שתקבל ממני", בין אם הקנה לאחד מן הירורשין, בין שאינן מן הירורשין, דבריו קיימין.

כיון שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמו. (136):

גמרא:

הגמרא מבארת את דברי המשנה: תנו רבנן: איזה היא דייתיקי? כלומר, איזו היא צוואת שכיב מרע שגובה לאחר מיתה, אפילו אם

יא.

136. באור המשנה על פי הרשב"ם. ולשיטתו עיקר הנדון הוא האם גמר בדעתו להקנות לו בשטר, ואין שטר לאחר מיתה, או שמא לא גמר להקנות לו בשטר.

אך במרדכי (תרבי) כתב, שכאשר יש שטר לא תקנו חכמים שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים, כיון שעשה שטר אין חשש שמא תיטרף דעתו.

ובר"י מיגאש כתב, דחיישינן שמא חזר בו מאותה מתנה. ולכן לא נתנה למקבל המתנה. ואמנם אם זיכה את השטר מחיים לאחר, קנה, כאילו צויה בפיו. ודברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים.

137. הר"ן מפרש בשם הרשב"ם שלשון זה

אינו כתוב בשטר, אלא זהו פירוש המילה "דייתיקי".

אך יש שפרשו שלשון זה הוא הכתוב בשטר. וכן נראה מגרסת הספרים שלנו.

138. ברשב"ם מבואר, שאינה ממש כמתנת שכיב מרע, שאם כתב "מהיום ולאחר מיתה", קנין הגוף חל מהיום, והפירות נקנים לאחר מיתה, ולכן אינו יכול לחזור בו עוד ממתנתו. מה שאין כן במתנת שכיב מרע שיכול לחזור בו ממתנתו כל זמן שלא מת.

אך בתוספות העמידו במקרה שאמר "מהיום אם לא אחזור בי עד שעת מיתה". ובכהאי גוונא אכן יכול לחזור בו ממתנתו עד שעת מיתה.

ובדברי הרשב"ם עיין בקצות החושן (רמח ט).